

משנה

רבנו

ברייבונע

ציון צפיר

אני בטוח שאנחנו עדיין לא יודעים איך לפענח את מפתח-המיספרים בת"נ"ך. 40 שנים תנ"כיות יכולות להיות 80 וגם 100, ואפילו יותר, שנים מציאותיות."

לעבר הירדן המיזרחי, היה מצביא במלחמות בני ארום ומואב. את חייו סיים רק אחרי ששלושה שבטים עברו מחיינו-נוודים לישוב של קבע. בכל אחד מהמאורעות מתגלה

ציור-סלע: המטה של משה רבנו והנחש איפה הטלית שלו?

ומה יהיה עכשיו על ציוריהם של בוטיצ'לי, רמבראנדט, שגאל, ארכי פנקו, פוסן? את מי מבני השושלת צייר כל אחד מהציירים? את מי פיסל מי כאלאנג'לו? ומה יהיה גורלם של סיי פורייהילדות? והשירים לחג הפסח? וההגרות? לאיזה משה הם מתכוונים? אנאטי מחייך. "לא גיליתי את זה כדי לזעזע מישהו או למרוד במוס' כמות. אני חוקר בשביל עצמי, הולך ישר, בלי להסתכל ימינה או שמאלה, אל מטרה אחת: להכין מה קרה שם". פרופסור עימנואל אנאטי, יהודי, יליד איטליה, למד ארכיאולוגיה בי אוניברסיטה העברית בירושלים, בסורבון בפאריס ובאוניברסיטת הר-וורד. הוא מומחה לציורי-קיר ולאמנות פרה-היסטוריות, מנהל את המרכז ללימודים פרה-היסטוריים בקירבת מילאנו. בנו ואמו מתגוררים בירושלים. הוא עצמו שוה בארץ כחודשיים בכל שנה, כמו שחקן בהצגה נוראת-הודו, מס' תוכנן אנאטי ברירתו הירושלמית,

משה כאדם שונה לחלוטין מזה שקדם לו. במדיין הוא רועה-צאן תמים ושליח, במצריים הוא טקטיקאן חריף, במידבר הוא מנהיג מתוחכם ורבי-עוצמה. האם בן-אדם אחד יכול לאצור בתוכו כל-כך הרבה תכונות אופיי? אני חושב שלא. אני מאמין שהגיבור הראשי בכל מאורע היה משה אחר. "וכמו שאופיו של משה שונה מת-קופה לתקופה, כך גם אופיה של הת-קופה משתנה. משלום ושלווה לתקופה של אי-הבנות, ואחרי-כך נדידת-עמים עצומה ומילחמות. "כלומר, הרבה שנים עברו מסיפור התיבה ועד לישוב של קבע. אני מע-ריך שמאות שנים, עידן שלם. "דוגמה שתמחיש זאת: כמה שנים היו הברווים נוודים עד שהתחילו להת-יישב ביישובי-קבע? הרבה יותר מ-40 שנה. זה, כנראה, גם מה שקרה לעברים. הם נדרו במידבר הרבה יותר זמן מ-40 השנים התנ"כיות. "כמה בדיוק — אי-אפשר לדעת.

הפרופסור האיטלקי עימנואל אנאטי טוען שמשנה רבנו לא היה אדם אחד, אלא אחדים. בעולם התקבלו מימצאיו בהתלהבות. בארץ מתייחסים אליו בקרירות

שנים. הם הוציאו את העברים ממצריים, הובילו אותם במידבר והביאו ארץ תם לישוב של קבע. "השושלת נקראה מוס. פירוש ה-שם במצריית עתיקה: בן". וכך הגיע אנאטי למסקנתו זו: "משה התחיל את חייו בתיבה, ועד למותו עברו עליו הרבה מאורעות. הוא היה רועה-צאן במדיין, ניהל משאומתן קשוח עם פרעה, הנהיג את יציאת-מצריים, אירגן הגירה גדולה מקרש-ברנע

שלת של מנהיגים", אומר פרופסור עיימנואל אנאטי, ארכיאולוג איטלקי המ-בקר כימים אלה בארץ. "נראה שכולם היו בני מישפחה א-חת. הם חונכו מילדותם למנהיגות, היו כאריזמטיים, היתה להם השכלה של כוהנים והכרה מושלמת של תופעות הטבע. אחד מהם היה גם להטוטן, ש-הפעיל את קסמיו כאשר ההגיון והעק-שנות לא סייעו לו. "תקופת מלכותם נמשכה 300-400

מיכאלאנג'לו פיסל את שנינו. הפסל של משה טוב יותר. הפי-סל שלי לא נראה כמוני", אומר רודי המלך, במונולוג ארוך וחושפני. כסיפי-רו האחרון של ג'וזף הלר, אלוהים יו-דע. עכשיו מסתבר שגם הפסל של משה לא בדיוק רומה למשה. ואולי כן. אבל לאיזה משה? לא פיצול אישיות יש כאן. אלא סקופ ארכיאולוגי. "משה לא היה אדם אחד, אלא שו-